

5921 Sayılı Yeni Çek Kanunu'na göre Çek Tipleri

Yeni Çek Yasası öncelikle çeki iki ana ayrıma tabi tutmuştur;



TACİR ÇEKİ



TACİR OLMAYAN ÇEKİ

Artık çekler bankalar tarafından ya TACİR çeki ya da TACİR OLMAYAN çeki matbu olarak basılmaktadır. Çekin ön yüzünde üst kısmında hangi tür çek olduğu matbu olarak yazacaktır.

DİKKAT: Çeki keşide eden kişinin, çek üzerine el ile Tacir ya da Tacir Olmayan yazması kanuna aykırıdır, bu ibareler banka tarafından çek üzerine bastırılıp müşteriye matbu hali ile sunulmaktadır!

DİKKAT: Keşideci TACİR çekini el yazısı ile üzerini çizip TACİR OLMAYAN çeki ya da tam tersi TACİR OLMAYAN çekini el yazısı ile üzerini çizip TACİR çeki haline getiremez!

Yeni çek Kanunu' nun getirdiği bir diğer yenilik ise; artık keşidecilerin **HAMİLİNE** çekleri el ile tanzim etmelerine imkan tanımamasıdır. **HAMİLİNE** çekler de banka tarafından çekin ilgili yerine matbu olarak basılı halde müşteriye ibraz edilecektir. Emre ödenmek üzere basılı çeklerde "....." ile belirtilen lehdar kısmına keşidecinin el ile **HAMİLİNE** yazması yasaya aykırıdır.

DİKKAT: Emre yazılı çeklerin keşideciler tarafından emre ibresinin üzerinin çizilerek "....." ile düzenlenen lehdar kısmına el ile **HAMİLİNE** yazılması halinde keşidecinin cezai yükümlülükleri doğar. Çeki tahsil edecek meşru hamil açısından ise sorun çeki ibraz edeceği bankanın uygulamasına bağlı olarak çekin tahsil edilememesi riskini doğurur. Kanunda açık bir düzenleme olmaması sebebiyle, keşidecinin el ile hamiline çek keşide etmesi çekin hukuken geçerli olup olmadığı tartışması yaratır.

DİKKAT: Herhangi bir çek üzerinde keşideci tarafından yapılan tüm düzeltmelerin altının keşideci tarafından paraflanması şarttır. Aksi halde çekin yasal unsurlarının eksik olduğu banka tarafından tespit olunur ve banka çeki işleme almaz(çekin arkasına bu hususa ilişkin bir kaşe basar), bunun sonucunda ise sizin bu çeki banka yolu ile tahsil etme yolunuz kapanır.

DİKKAT: Yeni yasa 20.12.2009 tarihinde yürürlüğe girdi. Yürürlüğe girmesinden itibaren çekin üzerindeki vade ne ise bu vade itibariyle yasal ibraz süresi başlamaktaydı. Ancak yasanın bu düzenlemesi 01.01.2012 tarihi ile bir yenilik getirmiş olup; ileri tarihli çeklerde, keşide tarihinden önce de çek ibrazında, çekin karşılığı varsa ödenecek, karşılığı olmaması halinde ise çekin vade tarihi itibariyle yasal ibraz süresi içinde bankaya ibrazı gerekecektir. Keşide tarihinden önce çekin kısmen karşılığı varsa hamil dilerse kısmi karşılığı alacak. Kısmen ya da tamamen karşılıksız çıkan çekin daha sonra ödenmesi için vade tarihinde veya vade tarihine müteakip yasal süresi içerisinde-10 gün veya 1 ay-mutlaka ikinci bir defa ibraz ve gerekli işlemlerin yapılması gerekecektir. Bankanın yasal ödeme yükümlülüğü, karşılıksız ya da kısmen karşılıklı çekin, vade tarihinden sonra bankaya yasal süresi içinde yeniden ibrazı ve karşılıksız ya da kısmi karşılıksız işlemi yapılması halinde doğacaktır.

Çeki Aldığında Kontrol Edeceğin Şeyler;

1- Çekin, asli unsurları var mı? Asli unsurlar nedir;

- Keşidecinin adı-soyadı,
- Çekin vadesi,
- Çekin Ödeme yeri(açık ve anlaşılır olmalı. Örneğin Maltepe diye keşide edilen çekin ödeme yeri usulüne uygun olarak tanzim edilmemiştir. İlçe yazılmışsa mutlaka ilinin yazılması da gerekmektedir. Maltepe-ANKARA ya da Maltepe-İSTANBUL gibi)
- Kime ya da kimin emrine ödenecek ise onun adı, (hamiline ise matbu hamiline basılı çek olmalı)
- Keşidecinin imzası,
- Çekin miktarı (rakam ve yazı ile)

- 2- Çek hamiline çek ise " Hamiline" ibaresi matbu olarak basılmış mı? Eğer emre düzenlenmiş çek el ile düzeltilip hamiline ifadesi yazılmışsa bu çekin yasaya aykırı tanzim edildiğini belirt. Firmanın mali menfaatlerini korumak için bu şekilde yasaya aykırı tanzim edilmiş çekleri ödeme vasıtası olarak kabul etme!**
- 3- Tacir çeklerinde, çeki keşide eden şirketin tam ünvanının sağ alt bölümde yazması ve iş bu şirket adına kimin çeki keşide ettiğinin de İsim-Soy isminin yazması gerekmektedir.**
- 4- Çekler üzerinde karalama-düzeltilme yapılmış yerlerde, bu karalama ve değişikliklerin hemen altında keşidecinin parafının olması zorunludur. Aksi halde çekte tahrifat yapılmış olduğu kabul edilir ve çeki tahsil için bankaya ibraz ettiğinizde banka çekte tahrifat olduğunu gerekçe göstererek çekin işleme alınmadığını çek üzerine şerh düşer.**

Emre Yazılı TACİR Çek Örneği

Keşicinin Hesap Numarası

Keşidecinin İsmi

TACİR

Keşide Yeri ve Tarihi

Rakam ile Çekin meblağı

Bu çek karşılığındaemrine
yalnız.....TL.....Kr ödeyiniz.

Keşideci Firmanın Ünvanı

Firma adına kim çeki keşide ediyorsa o kişinin

İsim-soy isim ve imzası

Banka şubesi ve kodu

Vergi No

Çekin Seri Numarası

Emre yazılı TACİR OLMAYAN Çek Örneği

Keşicinin Hesap Numarası	
Keşidecinin İsmi	
	TACİR OLMAYAN
	Keşide Yeri ve Tarihi
	Rakam ile Çekin meblağı
Bu çek karşılığındaemrine yalnız.....TL.....Kr ödeyiniz.	
	Keşideci nin İsim-soy isim ve imza
Banka şubesi ve kodu	
Vergi No	
Çekin Seri Numarası	

HAMİLİNE TACİR Çeki Örneği

Keşicinin Hesap Numarası	
Keşidecinin İsmi	
	TACİR
	Keşide Yeri ve Tarihi
	Rakam ile Çekin meblağı
Bu çek karşılığında HAMİLİNE yalnız.....TL.....Kr ödeyiniz.	
	Keşideci Firmanın Unvanı
	Firma adına kim çeki keşide ediyorsa o kişinin İsim-soy isim ve imzası
Banka şubesi ve kodu	
Vergi No	
Çekin Seri Numarası	

HAMİLİNE TACİR OLMAYAN Çek Örneği

Keşicinin Hesap Numarası

Keşidecinin İsmi

TACİR OLMAYAN

Keşide Yeri ve Tarihi

Rakam ile Çekin meblağı

Bu çek karşılığında **HAMİLİNE** yalnız.....TL.....Kr
ödeyiniz.

Keşideci nin İsim-soy isim ve imza

Banka şubesi ve kodu

Vergi No

Çekin Seri Numarası